

ELŐSZÓ	7
1. NYELV–NYELVÉSZET–TÁRSADALOM	9
1.1. <i>A nyelv mint kódrendszer</i>	9
1.2. <i>A világ nyelvei</i>	12
1.3. <i>A nyelvtudomány érdeklődése a társadalmi kérdések iránt</i>	14
1.4. <i>A rendszer- és a társas szemléletű nyelvtudomány</i>	17
1.5. <i>A fejezet tartalmának rövid összefoglalása</i>	19
2. NYELV–TÁRSADALOM–KULTÚRA ÉS A TÁRSTUDOMÁNYOK ...	21
2.1. <i>Bevezető: a humán tudományok kapcsolatteremtési igénye</i>	21
2.2. <i>A nyelvtudomány kapcsolatai a társadalmi és kulturális tudományterületekkel</i>	22
2.2.1. Szociolingvisztika	22
2.2.2. Dialektológia	25
2.2.3. Frazeológia	28
2.2.4. Areális nyelvészet és kontaktológia	31
2.2.5. Retorika	34
2.2.6. Pedagógiai nyelvészet	36
2.2.7. Nyelvalakítás, nyelvtervezés, nyelvpolitika	37
2.2.8. A fejezet rész rövid összefoglalása	40
2.3. <i>A társadalomtudományok nyelvészeti érdeklődése</i>	42
2.3.1. Bevezetés	42
2.3.2. Szociológia	43
2.3.3. Kulturális antropológia	44
2.3.4. Néprajz	46
2.3.5. A fejezet rész rövid összefoglalása	50
3. A BESZÉLŐKÖZÖSSÉG FOGALMA	52
3.1. <i>Bevezetés</i>	52
3.2. <i>A nyelvközösségektől a beszélőközösségekig</i>	53
3.2.1. Labov alapozó tanulmánya	53
3.2.2. Gumperz fogalom meghatározása	55
3.2.3. Hymes fogalom meghatározása	56
3.2.4. Trudgill fogalom meghatározása	58
3.2.5. Kiss Jenő fogalom meghatározása	59

3.2.6. Tolcsvai Nagy Gábor és Kugler Nóra fogalom meghatározása	59
3.3. <i>A nyelvi közösségek típusai</i>	60
3.3.1. Többségi és kisebbségi közösségek	61
3.3.2. Az egyes nyelvi közösségek főbb jellemzői	62
3.4. <i>A pidzsin és kreol beszélőközösségek</i>	66
3.5. <i>A diglosszia fogalma</i>	67
3.6. <i>A magyar nyelvközösség</i>	70
3.6.1. A magyarországi közösség	71
3.6.2. Őshonos magyar kisebbségi közösségek	72
3.6.3. A nyugati magyar diaszpóra	73
3.7. <i>A fejezet tartalmának rövid összefoglalása</i>	75
4. A BESZÉLŐKÖZÖSSÉGEK BELSŐ ÉS KÜLSŐ KAPCSOLATAI	77
4.1. <i>Bevezetés</i>	77
4.2. <i>Az emberi kommunikáció kutatása és a beszélőközösségek</i>	77
4.3. <i>A kultúraközi kommunikáció kutatása és a beszélőközösségek</i>	83
4.4. <i>Pragmatika</i>	88
4.5. <i>A genderkutatások szerepe</i>	93
4.6. <i>A fejezet tartalmának rövid összefoglalása</i>	99
5. A NYELVI HÁTRÁNY	103
5.1. <i>Az egyéni nyelvi hátrányok társadalmi következményei</i>	103
5.1.1. Bevezető	103
5.1.2. Organikus eredetű nyelvi hátrányok	103
5.1.3. Nem organikus eredetű nyelvi hátrányok	111
5.1.4. A fejezetrész tartalmának rövid összefoglalása	114
5.2. <i>Beszélőközösségek nyelvi hátrányban</i>	115
5.2.1. Bevezetés: Bernstein kódjai	115
5.2.2. Lehetséges nyelvi hátrányok a többségi beszélőközösségek körében	119
5.2.3. Lehetséges nyelvi hátrányok a két- és többnyelvű közösségek körében	124
5.2.4. A fejezetrész tartalmának rövid összefoglalása	129
BIBLIOGRÁFIA	131
NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ	137